

SUUNISED

EUROOPA KESKPANGA OTSUS (EL) 2015/855,

12. märts 2015,

millega kehtestatakse eurosüsteemi eetikaraamistiku põhimõtted ja tunnistatakse kehtetuks suunis EKP/2002/6 miinimumnõuete kohta Euroopa Keskpanka ja riikide keskpankade jaoks rahapoliitiliste toimingute teostamisel, EKP välisreservidega valuutatehingute teostamisel ning EKP välisvaluutareservide haldamisel (EKP/2015/11)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikleid 127 ja 128,

võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja, eelkõige selle artikleid 12.1 ja 14.3 koosmõjus artiklitega 3.1, 5 ja 16,

ning arvestades järgmist:

- (1) Eurosüsteem peab äärmiselt oluliseks juhtimismeetodit, mis seab eurosüsteemis keskele kohale demokraatliku vastutuse, läbipaistvuse ja kõrgeimad eetikastandardid. Nende põhimõtete järgimine on eurosüsteemi usaldusväärsuse põhielement, mis on oluline Euroopa kodanike usalduse tagamisel.
- (2) Seetõttu peetakse oluliseks kehtestada eurosüsteemi eetikaraamistik, mis sätestaks eetikastandardid, mille järgimine tagaks selle usaldusväärsuse ja maine, samuti üldsuse usalduse Euroopa Keskpanka (EKP) ning euro kasutusele võtnud liikmesriikide keskpankade (RKPd) organite liikmete ja töötajate usaldusväärsuse ja erapooletuse vastu (edaspidi „eurosüsteemi eetikaraamistik“). Eurosüsteemi eetikaraamistik peaks kajastuma käesolevas suunises, millega sätestatakse põhimõtted, hea tava kogum nende põhimõtete rakendamiseks ja kõikide keskpankade poolt vastu võetud sisekirjad ja tavad.
- (3) Suunis EKP/2002/6⁽¹⁾ kehtestab eetika miinimumstandardid Euroopa keskpankade jaoks rahapoliitiliste toimingute teostamisel, EKP välisreservidega valuutatehingute teostamisel ning EKP välisvaluutareservide haldamisel. EKP nõukogu peab vajalikuks laiendada neid miinimumstandardeid kõikide eurosüsteemile pandud ülesannete täitmisele, et tagada ühesuguste eetikastandardite kohaldamine eurosüsteemi ülesannete täitmisel osalevate organite liikmete ja töötajate suhtes ning tagada eurosüsteemi kui terviku maine. Seega tuleb suunis EKP/2002/6 asendada käesoleva suunisega.
- (4) Lisaks tuleb täiendada suunises EKP/2002/6 sätestatud kehtivat miinimumstandardit siseteabe kuritarvitamise vältimise kohta, et tugevdada selle kuritarvituse vältimist EKP või RKPde organite liikmete või töötajate poolt ning vältida isiklikest finantstehingutest tulenevaid võimalikke huvide konflikte. Selleks peab eurosüsteemi eetikaraamistik selgelt määratlema põhimõisted ja asjaomaste organite rollid ja vastutuse. Lisaks tuleb täpsustada täiendavad piirangud siseteabele juurdepääsu omavatele isikutele siseteabe kuritarvituse üldist keeldu ületavas osas. Eurosüsteemi eetikaraamistik peab sätestama nõuded õiguskuulekuse jälgimiseks ja rikkumise juhtude aruandluseks.
- (5) Eurosüsteemi eetikaraamistik peab sätestama miinimumstandardid huvide konflikti vältimiseks ning kingituste ja võõrustamise vastuvõtmiseks.

⁽¹⁾ 26. septembri 2002. aasta suunis EKP/2002/6 miinimumnõuete kohta Euroopa Keskpanka ja riikide keskpankade jaoks rahapoliitiliste toimingute teostamisel, EKP välisreservidega valuutatehingute teostamisel ning EKP välisvaluutareservide haldamisel (EÜT L 270, 8.10.2002, lk 14).

- (6) Eurosüsteemi eetikaraamistikku tuleb kohaldada eurosüsteemi ülesannete täitmisel. On soovitatav, et eurosüsteemi keskpangad kohaldaksid eurosüsteemiväliste ülesannete täitmisel osalevate töötajate või välistöötajate suhtes samaväärseid standardeid.
- (7) Käesoleva suunise sätteid ei mõjuta riigi kehtivaid õigusakte. Juhul kui RKP ei saa riigis kehtivate õigusaktide tõttu käesoleva suunise sätteid rakendada, peab ta sellest EKP-le teatama. Lisaks peavad asjaomased RKPd kaaluma riigisisese õigusakti takistuse käsitlemiseks nende käsutuses olevaid mõistlikke meetmeid.
- (8) Käesoleva suunise sätteid ei mõjuta EKP nõukogu tegevusjuhendit ⁽¹⁾.
- (9) Eurosüsteemi eetikaraamistik hõlmab eurosüsteemi ülesannete täitmise, kuid EKP nõukogu on vastu võtnud samaväärse eetikaraamistiku ka EKP ja riiklike pädevate asutuste järelevalveülesannete teostamise osas ühtse järelevalvemehhanismi raames ⁽²⁾,

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA SUUNISE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas suunises kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „eurosüsteemi keskpang” – EKP ja keskpangad liikmesriikides, mille rahaühik on euro;
- 2) „eurosüsteemi ülesanded” – eurosüsteemile aluslepingu ja Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga pandud ülesanded;
- 3) „siseteave” – turutundlik teave, mis on seotud eurosüsteemi ülesannete täitmisega eurosüsteemi keskpankade poolt ja mida ei ole avaldatud või millele puudub üldsuse juurdepääs;
- 4) „turutundlik teave” – detaile olemusega teave, mille avaldamisel on tõenäoliselt oluline mõju varahindadele või hindadele finantsturgudel;
- 5) „insaider” – organi liige või töötaja, kellel on sisetabele süstemaatiline juurdepääs;
- 6) „töötaja” – isik, kellel on eurosüsteemi keskpangaga töölepinguline suhe, v.a need, kelle on pandud ainult ülesandeid, mis ei ole seotud eurosüsteemi ülesannete täitmisega;
- 7) „organite liikmed” – eurosüsteemi otsuseid tegevate organite ja muude majasiseste organite liikmed, v.a töötajad;
- 8) „finantsinstitutsioon” – määratlus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 549/2013 ⁽³⁾ punktis 2.55;
- 9) „huvide konflikt” – olukord, mille puhul organite liikmetel või töötajatel esinevad isiklikud huvid, mis võivad mõjutada või näivad mõjutavat nende kohustuste täitmise sõltumatust ja objektiivsust;

⁽¹⁾ *European Central Bank Code of Conduct for the members of the Governing Council* (EÜT C 123, 24.5.2002, lk 9).

⁽²⁾ Euroopa Keskpanga 12. märtsi 2015. aasta suunis (EL) 2015/856, millega kehtestatakse ühtse järelevalvemehhanismi eetikaraamistiku põhimõtted (EKP/2015/12) (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 29).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta, (ELT L 174, 26.6.2013, lk 1).

- 10) „isiklikud huvid” – organite liikmete või töötajate, nende pereliikmete, muude sugulaste või sõprade ja lähedaste tuttavate ringi mis tahes rahaline või mitterahaline hüve või selle võimalus;
- 11) „eelis” – mis tahes rahaline või mitterahaline kingitus, võõrustamine või muu hüve, mis objektiivselt parandab saaja või mis tahes muu isiku rahalist, õiguslikku või isiklikku olukorda, millele saajal puudub juriidiline õigus.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat suunist kohaldatakse eurosüsteemi keskpankadele nende eurosüsteemi ülesannete täitmisel. Sellega seoses eurosüsteemi keskpankade poolt käesoleva suunise sätete järgimiseks vastu võetud sise-eeskirju kohaldatakse nende organite liikmete ja töötajate suhtes.
2. Eurosüsteemi keskpankade eesmärk peab olema õiguslikult võimalikus ulatuses laiendada käesoleva suunise sätete rakendamiseks määratletud kohustusi isikutele, kes osalevad eurosüsteemi ülesannete täitmisel, kuid ei ole eurosüsteemi keskpankade töötajad.
3. Käesoleva suunise sätteid ei piira eurosüsteemi keskpanku rangemate eetikareeglite kohaldamisel oma organite liikmetele või töötajatele.

Artikkel 3

Rollid ja ülesanded

1. EKP nõukogu sätestab käesolevas suunises eurosüsteemi eetikaraamistiku põhimõtted ja kehtestab hea tava nende põhimõtete rakendamiseks, võttes arvesse oma vastutust määratleda organisatsiooni- ja eetikakultuur eurosüsteemi tasandil.
2. Eurosüsteemi eetikaraamistiku rakendamises ja jälgimises osalevad auditikomitee, siseaudiitorite komitee ja organisatsioonilise arengu komitee kooskõlas oma vastava pädevusega.
3. Eurosüsteemi keskpangad määratlevad kohalikul tasandil eurosüsteemi eetikaraamistiku rakendamises, kohaldamises ja jälgimises osalevate organite, üksuste ja töötajate rollid ja vastutused.

Artikkel 4

Teavitamine ja teadlikkuse suurendamine

1. Eurosüsteemi keskpangad koostavad käesoleva suunise rakendamiseks sise-eeskirjad selges ja läbipaistvas vormis, teatavad sellest oma organite liikmetele ja töötajatele ning tagavad neile lihtsa juurdepääsu.
2. Eurosüsteemi keskpangad võtavad kohased meetmed organite liikmete ja töötajate teadlikkuse suurendamiseks, et võimaldada arusaamist kohustustest eurosüsteemi eetikaraamistiku alusel.

Artikkel 5

Õiguskülekuse jälgimine

1. Eurosüsteemi keskpangad jälgivad käesoleva suunise rakendusreeglite järgimist. Jälgimine hõlmab kohastel juhtudel regulaarse või juhtumipõhise õiguskülekuse kontrolli. Eurosüsteemi keskpangad kehtestavad piisava menetluse, et viivitamata reageerida rikkumise juhtudele.
2. Õiguskülekuse jälgimine ei piira sise-eeskirju, mille alusel võib teostada siseuurimist, kui organi liiget või töötajat kahtlustatakse käesoleva suunise rakendusreeglite rikkumises.

Artikkel 6

Rikkumise juhtude aruandlus ja tagajärjed

1. Eurosüsteemi keskpangad kehtestavad sisemenetluse käesoleva suunise rakendusreeglite rikkumise juhtude aruandluseks, sh vilistamise (*whistleblowing*) reeglid kooskõlas kehtivate õigusaktidega.
2. Eurosüsteemi keskpangad võtavad vastu meetmed, et tagada rikkumise juhtudest teavitavate isikute kohane kaitse.
3. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et rikkumise juhtudel on tagajärjed, sh proportsionaalsete distsiplinaarmedetete kohane kohaldamine kooskõlas distsiplinaarmedetete ja -menetlustega.
4. Eurosüsteemi keskpangad teatavad käesoleva suunise rakendusreeglite rikkumise suurematest juhtudest viivitamata EKP nõukogule organisatsioonilise arengu komitee kaudu kooskõlas kehtivate sise-eeskirjadega. Kiireloomulistel juhtudel teatab eurosüsteemi keskpank rikkumisega seotud suuremast juhtumist vahetult EKP nõukogule. Samas teavitab eurosüsteemi keskpank ka auditikomiteed.

II PEATÜKK

SISETEABE KURITARVITAMISE VÄLTIMISE REEGLID

Artikkel 7

Siseteabe kuritarvitamise üldine keeld

1. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et nende organite liikmetel ja töötajatel on keelatud kuritarvitada siseteavet.
2. Siseteabe kuritarvitamise keeld hõlmab vähemalt järgmist: a) siseteabe kasutamine isiklike tehingute jaoks enda või kolmanda isiku nimel; b) siseteabe avaldamine kolmandale isikule, v.a juhul, kui avaldamine toimub ametialaste kohustuste täitmisel teadmisyajaduse põhjal, ja c) siseteabe kasutamine kolmandatele isikutele soovitusel või motiivi andmiseks isikliku finantstehingu tegemiseks.

Artikkel 8

Konkreetsed piirangud insaideritele

1. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et juurdepääs siseteabele on ainult nendel organite liikmetel ja töötajatel, kellel on seda teavet vaja oma kohustuste täitmiseks.
2. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et kõikide insaiderite suhtes kohaldatakse konkreetseid piiranguid kriitiliselt tähtsate isiklike finantstehingute osas. Isiklik finantstehing loetakse kriitiliselt tähtsaks, kui see on tihedalt seotud eurosüsteemi ülesannete täitmisega või võib sellisena näida. Eurosüsteemi keskpangad kehtestavad oma sise-eeskirjades kriitiliselt tähtsate tehingute nimekirja, mis peab hõlmama eelkõige järgmist:
 - a) tehingud liidus asutatud finantsinstitutsioonide poolt emiteeritud aktsiate ja võlakirjadega;
 - b) välisvaluutatehingud, tehingud kullaga, euroala valitsemissektori väärtpaberitega kauplemine;
 - c) lühiajaline kauplemine, st sama finantsinstrumendi ost ja sellele järgnev müük või müük ja sellele järgnev ost konkreetsel vaatlusperioodil;
 - d) tehingud derivatiividega, mis on seotud punktides a–c osutatud instrumentidega ja investeerimisfondidega, mille peamine eesmärk on nendes finantsinstrumentidesse investeerimine.

3. Eurosüsteemi keskpangad võtavad vastu sise-eeskirjad, milles sätestatakse konkreetsed piirangud insaideritele, võttes arvesse tulemuslikkust, tõhusust ja proportsionaalsust. Nende piirangute hulka võib kuuluda üks või enam järgmist meetet:

- a) konkreetsete finantstehingute keeld;
- b) konkreetsete finantstehingute eelneva loa nõue;
- c) eelneva või tagantjärele aruandluse nõue konkreetsete finantstehingute osas ja/või
- d) konkreetsete finantstehingute teostamise keeluperioodid.

4. Eurosüsteemi keskpangad võivad otsustada kohaldada neid konkreetseid piiranguid töötajate suhtes, kes ei ole insaiderid.

5. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et nende kriitiliselt tähtsate finantstehingute nimekirju saab kohandada lühikese etteteatamistähtajaga, et võtta arvesse EKP nõukogu otsuseid.

6. Eurosüsteemi keskpangad sätestavad oma sise-eeskirjades tingimused ja tagatised, mille alusel vabastatakse käesolevas artiklis sätestatud kohustustest organite liikmed ja töötajad, kes annavad oma isiklike finantstehingute juhtimise üle sõltumatule kolmandale isikule kirjaliku varahalduse lepingu alusel.

III PEATÜKK

HUVIDE KONFLIKTI VÄLTIMISE REEGLID

Artikkel 9

Huvide konflikt

1. Eurosüsteemi keskpangad peavad looma mehhanismi olukorra vältimiseks, mille puhul kaalutakse töölevõtmiseks kandidaati, kellel esineb eelneva töötegevuse või isikliku suhte tõttu huvide konflikt.

2. Eurosüsteemi keskpangad kehtestavad sise-eeskirjad, milles nõutakse organite liikmetelt ja töötajatelt töösuhte kestel olukorra vältimist, millest võiks tuleneda huvide konflikt, ning sellisest olukorrast teatamist. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et huvide konfliktist teatamise korral saab kasutada kohaseid meetmeid konflikti vältimiseks, sh asjaomases küsimuses kohustustest vabastamine.

3. Eurosüsteemi keskpangad peavad looma mehhanismi võimalike huvide konfliktide hindamiseks ja vältimiseks, mis tulenevad töösuhte järgnevast töötegevusest, mida alustavad nende organite liikmed ja kõrgema astme töötajad, kelle aruandlus toimub vahetult juhtkonnale.

4. Eurosüsteemi keskpangad peavad asjakohastel juhtudel looma mehhanismi võimalike huvide konfliktide hindamiseks ja vältimiseks, mis tulenevad töötajate töötegevusest tasustamata puhkuse kestel.

IV PEATÜKK

KINGITUSTE JA VÕÕRUSTAMISE VASTUVÕTMISE REEGLID

Artikkel 10

Eeliste saamise keeld

1. Eurosüsteemi keskpangad võtavad vastu sise-eeskirjad, millega keelatakse nende organite liikmetel ja töötajatel taotleda, saada või vastu võtta lubadust, millega nad ise või mis tahes muu isik saaksid eelise, mis on mis tahes viisil seotud nende ametlike kohustuste täitmisega.

2. Eurosüsteemi keskpangad võivad oma sise-eeskirjades sätestada erandid lõikes 1 sätestatud keelust seoses eelistega, mida pakuvad keskpangad, liidu institutsioonid, organid või asutused, rahvusvahelised organisatsioonid või valitsusasutused, ja tavapäraste või tähtsusetute eelistega, mida pakub erasektor, kui need ei ole sagedased ega samast allikast. Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et need erandid ei mõjuta organite liikmete ja töötajate sõltumatust ja erapooletust ega näi sellistena.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 11

Kehtetuks tunnistamine

Suunis EKP/2002/6 tunnistatakse käesolevaga kehtetuks.

Artikkel 12

Jõustumine ja rakendamine

1. Suunis jõustub päeval, mil sellest RKPdele teatakse.
2. Eurosüsteemi keskpangad võtavad meetmed, mis on vajalikud käesoleva suunise järgimiseks ja rakendamiseks, ja kohaldavad neid alates 18. märtsist 2016. RKPd teavitavad EKPd mis tahes takistustest käesoleva suunise rakendamisel ja teavitavad EKPd nende meetmetega seotud dokumentidest ja meetmetest hiljemalt 18. jaanuariks 2016.

Artikkel 13

Aruandlus ja läbivaatamine

1. RKPd esitavad EKP-le kord aastas aruande käesoleva suunise rakendamise kohta.
2. EKP nõukogu vaatab käesoleva suunise läbi vähemalt kord kolme aasta jooksul.

Artikkel 14

Adressaadid

Käesolev suunis on adresseeritud kõikidele eurosüsteemi keskpankadele.

Frankfurt Maini ääres, 12. märts 2015

EKP nõukogu nimel
EKP president
Mario DRAGHI